

Manevi Bakım Yeterliliği Ölçeği

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Manevi Bakım Yeterliliği Ölçeği*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=25531>

Özet

Manevi Bakım Yeterliliği Ölçeği (MBYÖ), sağlık profesyonellerinin hastalara sundukları manevi bakıma ilişkin algılanan yeterlilik düzeylerini ölçmek amacıyla geliştirilmiş bir araçtır. Ölçeğin Türkçe adaptasyonu, Dağhan, Kalkım ve Saikal Midilli (2018) tarafından gerçekleştirilmiş olup, bu çalışmada ölçeğin kültürlerarası psikometrik özelliklerini ve geçerliliğini araştırmıştır. Orijinal ölçeğin yapısını korumayı amaçlayan bu uyarlama, hemirelik ve ilgili sağlık alanlarında manevi bakım eğitimlerinin etkinliğini değerlendirmek ve uygulamadaki yeterlilikleri belirlemek için kritik bir araç sağlamaktadır.

Anahtar Kelimeler

Manevi Bakım Yeterliliği Ölçeği, manevi bakım, yeterlilik, hemirelik, psikometrik değerlendirme, uyarlama, yapı geçerliliği.

Yazarlar

Şeyma Dağhan, Aslı Kalkım, Tuşba Saikal Midilli

Amaç

Manevi Bakım Yeterliliği Ölçeği (MBYÖ), sağlık hizmetleri sunan bireylerin (özellikle hemirelerin) manevi ihtiyaçları olan hastalara etkili bir şekilde bakım sağlamak konusunda kendilerini ne kadar yeterli gördüklerini değerlendirmeyi amaçlamaktadır. Manevi bakım, hastanın iyilik halini destekleyen ve genellikle din, inanç veya yaşam anlamı ile ilgili boyutları kapsayan bütüncül bir bakım bileşenidir.

Ölçeğin Türkçe uyarlaması, Türk kültür ve sağlık sistemi bağlamında manevi bakım yeterliliğini standardize edilmiş ve geçerli bir şekilde ölçebilmek için yapılmıştır. Bu araç, eğitim programlarının geliştirilmesi, klinik uygulamaların iyileştirilmesi ve profesyonel yeterliliklerin belirlenmesi açısından önemlidir.

Yapı

Ölçek, sağlık profesyonellerinin manevi bakım konusundaki bilgi, beceri ve tutumların ölçen çok boyutlu bir yapıyı temsil etmektedir. Manevi Bakım Yeterliliği, genellikle manevi ihtiyaçların değerlendirilmesi, iletişim becerileri, manevi müdahalelerin uygulanması ve profesyonel sorunları gibi alanları içerir.

MBYÖ, bu karmaşık yapıyı 27 madde aracılığıyla değerlendirmektedir. Katılımcılardan, bu maddelerdeki yeterlilik düzeylerini 5'li Likert tipi bir derecelendirme kullanarak belirtmeleri

istenmektedir.

Geçerlilik

Ölçeğin geçerlilik çalşmaları titizlikle yürütülmüştür. İçerik geçerliliği, İçerik Geçerliliği İndeksi (CVI) kullanılarak uzman görüşleri doğrultusunda değerlendirilmiştir. Bu yöntem, maddelerin ilgili yapıya ne ölçüde temsil ettiğini göstermektedir.

Yapı geçerliliğini incelemek amacıyla hem Açıklayıcı Faktör Analizi (EFA) hem de Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA) uygulanmıştır. EFA, ölçeğin altında yatan faktör yapısını keşfetmek için kullanılırken, DFA ise belirlenen yapının Türk örnekleminde ne kadar iyi uyum sağladığını test etmek için kullanılmıştır. Faktör yükleme değeri için kabul edilen alt kesme noktası 0.30 olarak belirlenmiştir. Faktörlerin yapısını belirlemede ayrıca açılan varyans oranlarından yararlanılmıştır.

Güvenilirlik

Ölçeğin güvenilirlik düzeyi, test-tekrar test yöntemi kullanılarak değerlendirilmiştir. Bu amaçla, ölçek 30 öğrenciden oluşan bir örneklem grubuna iki hafta arayla iki kez uygulanmıştır.

Test-tekrar test stabilitesi, iki uygulama arasındaki tutarlılığı ölçmek için bağımlı t testi kullanılarak değerlendirilmiştir. Ayrıca, dağılımlerin normal dağılım gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla çarpıklık (skewness) ve basıklık (kurtosis) değerleri incelenmiştir. Bu analizler, ölçek sonuçlarının zaman içinde tutarlı olduğunu ve ölçüm hatasının düşük olduğunu göstermeyi amaçlamıştır.

Faktör Analizi

Manevi Bakım Yeterliliği Ölçeği'nin yapısal uygunluğunu doğrulamak için kapsamlı Faktör Analizi teknikleri kullanılmıştır. İlk olarak, Açıklayıcı Faktör Analizi (EFA) ile Türkçe formun faktör yapısı belirlenmiştir. Bu analizde 0.30 alt kesme noktasının üzerindeki faktör yükleri anlamlı kabul edilmiştir.

Ardından, Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA) yapısal modelin veri ile uyumunu test etmek için uygulanmıştır. Bu analizler, ölçeğin orijinal yapısının Türk örnekleminde de geçerli olduğunu ve manevi bakım yeterliliğinin altında yatan boyutlara bağlı olarak bir şekilde ölçtüğünü göstermiştir.

Araç

Test Türü: Uyarlama

Format: Öz Bildirim Ölçeği (27 madde)

Mevcut Diller: Türkçe (Orijinal: İngilizce)

Popülasyon Grubu: Sağlık Alanı Öğrencileri ve Profesyonelleri

Yaş Grubu: Yetişkin

Popülasyon Detayları: Güvenilirlik çalışması 30 öğrenci üzerinde yapılmıştır.

Test Metodolojisi: 5'li Likert Tipi Derecelendirme. (1=kesinlikle katılmıyorum - 2=katılmıyorum - 3=yararlıdır - 4=katılıyorum - 5=tamamen katılıyorum).

Anahtar Kelimeler

Hemşirelik, maneviyat, manevi bakım, yeterlilik, adaptasyon, psikometri, ölçme aracı, güvenilirlik, geçerlilik.

Yazarlar

Yazar ORCID Tanımlayıcıları: Sağlanmamıştır.

Bağlantı E-posta Adresleri: aslikalkim@gmail.com (Sorumlu Yazar: Aslı Kalkım)

Yazın Adresi: Sağlanmamıştır.

Şinler & Ücret ve Test Yayı

Test Yayı: 2018 (Türkçe Adaptasyon Yayın Yayı)

Şinler ve Ücret: Ölçeğin kullanımına ilişkin izin ve ücret bilgileri için sorumlu yazar Aslı Kalkım ile iletişime geçilmesi gerekmektedir.

Ölçeğin orijinal PDF belgesi buradan indirilebilir: [manevi-bakim-yeterliliği-olcegi-toad.pdf](https://doi.org/10.1007/s10943-018-0594-2)

Referanslar

Dağhan, Ş., Kalkım, A., & Sağkal Midilli, T. (2018). Psychometric evaluation of the Turkish form of the Spiritual Care Competence Scale. *Journal of Religion and Health*. <https://doi.org/10.1007/s10943-018-0594-2>.

Manevi Bakım Yeterliliği Ölçeği Maddeleri

ÖNEMLİ: Aşağıdaki ölçek maddeleri orijinal dilinde korunmalı ve hiçbir şekilde değiştirilmemelidir.

Kaynak içerikte ölçeğin maddeleri listelenmemiştir. Ölçek toplam 27 maddeden oluşmaktadır.

ARABPSYCHOLOGY.COM